

Προτάσεις για το Στρατηγικό Σχέδιο του Δήμου Ηρακλείου για την “Εξυπνη Πόλη”

Εισαγωγή

Οι παρακάτω προτάσεις αφορούν τη βελτίωση του στρατηγικού σχεδίου του Δήμου Ηρακλείου για την “Εξυπνη Πόλη” που τέθηκε σε διαβούλευση την Άνοιξη του 2016.

Στόχος μας είναι να συμβάλλουμε στη διαμόρφωση του στρατηγικού σχεδίου, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις δημόσιες ανάγκες και ταυτόχρονα να οδηγεί με τα κατάλληλα βήματα προς τη δημιουργία αξίας, τόσο στο επίπεδο της οικονομικής ανάπτυξης όσο και στο επίπεδο της βελτίωσης της ποιότητας ζωής και της συμμετοχής του πολίτη στα κοινά της πόλης του Ηρακλείου.

Λίγα λόγια για τη δομή του στρατηγικού σχεδίου

Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, ένα στρατηγικό σχέδιο χρειάζεται να περιλαμβάνει ορισμένα βασικά, διακριτά στοιχεία. Σε ένα προκαταρκτικό στάδιο, καταγράφονται οι πόροι και οι ικανότητες τα οποία θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην υλοποίηση των σχεδιαζόμενων δράσεων, καθώς και οι αδυναμίες που χρειάζονται βελτίωση στο εσωτερικό του περιβάλλον. Ταυτόχρονα, γίνεται αναφορά στις απειλές που πρέπει να ληφθούν υπόψη αλλά και στις ευκαιρίες που πρέπει να αξιοποιηθούν στο πολιτικό-θεσμικό, οικονομικό, κοινωνικό και τεχνολογικό του περιβάλλον¹. Στο επόμενο - και κύριο - στάδιο, περιγράφεται η αποστολή - τα δημόσια αιτήματα δηλαδή στα οποία επιθυμεί να ανταποκριθεί, το όραμα - η θέση που στοχεύει να βρεθεί σε δεδομένο χρονικό ορίζοντα, οι στρατηγικοί στόχοι και τέλος η διαδικασία μέτρησης απόδοσης των στόχων. Τα βήματα αυτά, αναμφίβολα, έχουν εφαρμογή και επιβάλλονται για το στρατηγικό σχέδιο ενός δημόσιου οργανισμού².

Προκειμένου το στρατηγικό σχέδιο του Δ. Ηρακλείου για την «έξυπνη πόλη» να σχεδιαστεί σύμφωνα με τα παραπάνω κι επομένως να μεγιστοποιηθεί η αποτελεσματικότητά του και να διευκολυνθεί η υλοποίησή του, προτείνουμε ενδεικτικά:

- Το στρατηγικό σχέδιο να έχει δεσμευτικό χαρακτήρα και όχι συμβουλευτικό, έτσι ώστε να το ακολουθήσουν οργανωμένες δράσεις προς την επίτευξη των στόχων του. Άλλωστε προβλέπονται αξιολόγηση και δυνατότητα αναθεώρησης
- Η ευθυγράμμιση των αξόνων και των στόχων τους να γίνει πιο σαφής και όπου χρειάζεται οι στόχοι να επαναδιατυπωθούν ώστε να είναι συγκεκριμένοι και μετρήσιμοι

---

¹ Παπαδάκης, Β. (2012). *Στρατηγική των Επιχειρήσεων-Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου και Wheelen, T. & Hunger, D. (2004). *Εισαγωγή στο στρατηγικό μάντζμεντ*. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

² Bryson J. (2004) *Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations. A guide to strengthening and sustaining organizational Achievement*. Wiley & Sons και Bryson, J. M., Crosby, B. C., & Bloomberg, L. (2014). Public Value Governance: Moving Beyond Traditional Public Administration and the New Public Management. *Public Administration Review*, 74(4), 445–456

- Το θεσμικό και το οικονομικό πλαίσιο να συμπληρωθεί
- Η χρονική περίοδος του στρατηγικού σχεδίου αναφέρεται ότι έχει ορόσημα τα έτη 2020 και 2025, όμως να περιγραφεί τι περιλαμβάνει κάθε φάση
- Η μέτρηση της απόδοσης των στόχων να προβλέπεται όχι μόνο στην ολοκλήρωση των επιμέρους δράσεων, όπως αναφέρεται, αλλά και κατά τη διάρκειά τους.

Ανοικτό λογισμικό, ανοικτά δεδομένα, ανοικτά πρότυπα

Προκειμένου ο Δήμος Ηρακλείου να επιτύχει την πραγματοποίηση της αποστολής και του οράματός του, είναι απαραίτητο να δημιουργήσει σύγχρονες και ευέλικτες υποδομές. Το ελεύθερο λογισμικό/ λογισμικό ανοικτού κώδικα (ΕΛ/ΛΑΚ), τα ανοικτά δεδομένα και τα ανοικτά πρότυπα μπορούν και επιβάλλεται να αποτελέσουν τη βάση για την αναδιοργάνωση των υπηρεσιών του, ακολουθώντας το παράδειγμα όλο και περισσότερων πόλεων διεθνώς. Άλλωστε τα το ΕΛ/ΛΑΚ, τα ανοικτά δεδομένα και τα ανοικτά πρότυπα αποτελούν πλέον συμβατική υποχρέωση κάθε δημόσιου φορέα με βάση την ευρωπαϊκή και την ελληνική νομοθεσία.

Προτείνουμε το κεφάλαιο 3.2.3.3.1 *Ανοικτό λογισμικό, ανοικτά δεδομένα, ανοικτά πρότυπα* να μετακινηθεί στην αρχή του 3. *Οδικός Χάρτης Έργων*, ώστε να τονιστεί η σημασία τους και η απήχησή τους σε όλες τις κατηγορίες που αναφέρονται και όχι μόνο στην 3.2.3 *Διακυβέρνηση*.

Ανοικτά δεδομένα

Θα ήταν χρήσιμο να προταθεί η δημιουργία μιας ομάδας εργασίας σχετικά με την εφαρμογή των ανοικτών δεδομένων στο Δήμο Ηρακλείου. Με αυτόν τον τρόπο, θα γίνει περισσότερο αποτελεσματική ενσωμάτωση διεθνών πρακτικών και οδηγιών³, σε ζητήματα όπως:

- Ο προσδιορισμός και καθιέρωση διαδικασιών για τη συστηματική και με προδιαγραφές συλλογή, αποθήκευση και προβολή των ανοικτών δεδομένων στις υπηρεσίες του Δήμου.
- Ο χρόνος διάθεσης και ο τρόπος πρόσβασης στα ανοικτά δεδομένα.
- Η μηχαναγνωσιμότητα και η διασύνδεση των δεδομένων.
- Η χρήση ανοικτών αδειών, προσαρμοσμένων ανά περίπτωση στις διάφορες κατηγορίες δεδομένων με ειδική μέριμνα για τα ευαίσθητα δεδομένα.

Ελεύθερο Λογισμικό/ Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα

Θα πρέπει να τονιστούν τα κύρια οφέλη του ΕΛ/ΛΑΚ τα οποία είναι:

- Αξιοπιστία
- Ασφάλεια

³ Open Data Institute <http://theodi.org/>, European Data Portal <http://www.europeandataportal.eu/en/>, Εγχειρίδιο Ανοικτών Δεδομένων <http://opendatahandbook.org/guide/el/what-is-open-data/>, Greece Creative Commons <https://creativecommons.ellak.gr/>

- Χαμηλότερο κόστος
- Ευελιξία και ελευθερία
- Υποστήριξη
- Ευκολότερη εκπαίδευση και διάχυση τεχνογνωσίας

Εναρμονιζόμενοι με τους άξονες που προδιαγράφει η Στρατηγική Ανοικτού Κώδικα 2014-2017 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι στρατηγικοί στόχοι του Δήμου Ηρακλείου για την "έξυπνη πόλη", θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Περαιτέρω υιοθέτηση ΕΛ/ΛΑΚ στις υποδομές του Δήμου Ηρακλείου
- Αξιοποίηση Ανοικτού Λογισμικού για την ανάπτυξη νέων και την επέκταση νέων πληροφοριακών συστημάτων.

Πρωτοβουλίες και δράσεις

Προτείνουμε ο Δήμος Ηρακλείου να συμπεριλάβει στο στρατηγικό σχέδιο πρωτοβουλίες για το άνοιγμα δημόσιων δεδομένων σε όλους τους τομείς όπως υγεία, παιδεία, συγκοινωνίες, εμπόριο κ.α. σε συνεργασία με ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς.

Ακολουθώντας διεθνείς πρακτικές στο πλαίσιο των ανοικτών δεδομένων και της ανάπτυξης του ΕΛ/ΛΑΚ ο Δήμος Ηρακλείου προτείνουμε να συμπεριλάβει δράσεις όπως:

- Διαγωνισμούς για χρήση ή ανάπτυξη ΕΛ/ΛΑΚ εφαρμογών στα ανοικτά δεδομένα και για ευρύτερες λύσεις υπηρεσιών του Δήμου
- Hackathons για την περαιτέρω αξιοποίηση των ανοικτών δεδομένων
- Hackathons για την ανάπτυξη ιδεών και πρωτότυπων λύσεων με ΕΛ/ΛΑΚ
- Δράσεις για τα οφέλη των ανοικτών δεδομένων ώστε και άλλοι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς να συμβάλουν στο άνοιγμα δεδομένων που θα δημιουργήσει πολλαπλασιαστικά οφέλη
- Οργάνωση και στήριξη ενημερωτικών και εκπαιδευτικών δράσεων προβολής των οφελών του ΕΛ/ΛΑΚ.

Θεσμικό πλαίσιο

Είναι σημαντικό να γίνει αναφορά στις υποχρεώσεις βάση της υπάρχουσας νομοθεσίας⁴ σχετικά με την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα και τη χρήση ΕΛ/ΛΑΚ.

Ηλεκτρονική διακυβέρνηση

Η εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, από την πιο απλή μορφή της ως την πιο εξελιγμένη, είναι κυρίαρχη τόσο στο *Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη 2020*, όσο και στην ελληνική νομοθεσία⁵ και βέβαια στη *Στρατηγική για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση 2014-2020* του Υπουργείου Εσωτερικών.

⁴ Ν. [4305/2014](#) (ΦΕΚ 237/Α'), Ν. [3448/2006](#) (ΦΕΚ 57/Α'), [Αιτιολογική έκθεση](#) Ν. 4305/2014, Αριθ. ΔΗΔ/Φ.40/407/8.1.2015 (ΑΔΑ: [ΩΩΡΜΧ-ΜΒΛ](#)), Αριθ. ΔΗΔ. Φ./ 19710/16.6.2015 (ΑΔΑ:[7ΧΩΨ465ΦΘΕ-Β2Ι](#))

⁵ Ν. 3979/2011 και 4325/2015

Ο Δήμος Ηρακλείου είναι σημαντικό να συμπεριλάβει στο στρατηγικό του σχέδιο για την «έξυπνη πόλη», τη βελτίωση της διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα όπως προδιαγράφονται στα παραπάνω: στις υπηρεσίες προς τους πολίτες, στις υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις και στις υπηρεσίες που αφορούν άλλους δημόσιους φορείς.

Συμπληρώνοντας όσα αναφέρονται στο υπάρχον προσχέδιο, προτείνουμε μεταξύ άλλων:

- Να υπάρξει ιδιαίτερη μέριμνα για την απλούστευση των διαδικασιών στις υπηρεσίες του και να γίνουν διαθέσιμες αν είναι δυνατόν ακόμη και στο σύνολό τους ηλεκτρονικά
- Να καθιερωθεί αποκλειστικά ηλεκτρονική ενδοδιοικητική επικοινωνία και ηλεκτρονικό περιβάλλον διακίνησης, διαχείρισης και αρχειοθέτησης εγγράφων. Να γίνουν βήματα προς την επέκταση της χρήσης της ηλεκτρονικής υπογραφής
- Να βελτιωθεί η διαδικτυακή του πύλη με πολιτοκεντρική προσέγγιση και σύμφωνα με ευρέως καθιερωμένα κριτήρια ευχρηστίας ιστοσελίδων
- Να υπάρχει η δυνατότητα συμμετοχής του πολίτη στη δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση διαφόρων ζητημάτων
- Να δημιουργηθεί ενιαίο σημείο ηλεκτρονικής πρόσβασης στις υπηρεσίες του δήμου (one-stop-shop), όπου σταδιακά να γίνει εφικτή η ολοκληρωμένη διεκπεραίωση αιτημάτων, συναλλαγών, ακόμα και πληρωμών
- Να οργανωθούν δράσεις εκπαίδευσης στις νέες τεχνολογίες στους πολίτες και στο ανθρώπινο δυναμικό που στελεχώνει τις υπηρεσίες του, για τον περιορισμό του ψηφιακού χάσματος
- Να γίνει πιλοτική χρήση δοκιμασμένων διαδικτυακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης⁶.
- Για όλα τα παραπάνω να δρομολογηθεί η συστηματική συνεργασία με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς της πόλης.

Ηράκλειο 13/5/2016

Κατερίνα Λενάκη Κοινωνιολόγος Παν/μιο Κρήτης, ODI Athens lenakikaterina@gmail.com	Δημήτρης Κουκουλάκης MRes Μηχανικός Λογισμικού Κοιν.Σ.Επ CommonsLab. dimitris@commonslab.gr
--	--

⁶ Loomio <https://www.loomio.org> , DemocracyOS <http://democracyos.org/> , Liquidfeedback <http://liquidfeedback.org/>